

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 13 april 1896, kl. 2 e. m.

*Memorial, angående inköp af en byggnadstomt för
riksbankens afdelningskontor i Örebro.*

Den verksamhet, som utöfvats vid riksbankens afdelningskontor i Örebro, har, enligt hvad kontorets styrelse uppgifvit och Riksdagens revisorer, som år 1895 granskade kontorets räkenskaper och förvaltning år 1894, vitsordat, redan från början fått en så betydande omfattning, att den lokal, hvori kontoret vid dess öppnande inrymdes, visat sig alldeles icke förslå för rörelsens bedrifvande.

Kontorets styrelse har derföre hos fullmäktige i riksbanken gjort framställning om beredande af en så väl till läge som utrymme och bekvämlighet lämpligare lokal än den nuvarande. Denna sin framställning har kontorsstyrelsen inledt med en detaljerad skildring af de brister, som vidlåda den för närvarande af kontoret använda lokalen, för hvilken utförliga skildring utskottet, då rättigheten af densamma blifvit vitsordad så väl af Riksdagens både nästlidet och innevarande år fungerande revisorer, som ock af fullmäktige sjelfva och särskildt den bland dem, som inspekterat kontoret, icke anser sig behöfva i vidsträcktare mån redogöra, än att af de utskottet meddelade upplysningarna i ämnet, bland annat, framgår, att banklokalen är alltför trång för att bereda vare sig allmänheten för uträttande af dess angelägenheter eller tjänstemännen för skötande af deras göromål erforderligt utrymme. Sålunda har der icke ens kunnat uppställas behöfligt antal bord af tillräcklig storlek, utan böcker och andra handlingar, som ofta behöfva vara tillgängliga, måste uppstaplas på disken, hvilket medför flera olägenheter. Vidare finnes icke plats för anbringande af ett kassaskåp, der räkenskapsböcker och dylikt kunna förvaras. Sådana kunna ej heller insättas i det befintliga kassahvalfsrummet, enär de behöfva vara tillgängliga äfven vid arbetet om eftermiddagarne, och för en lämplig förvaring af dessa viktiga böcker lägger således den nuvarande lokalens brist på utrymme hinder i vägen.

Hvad vidkommer kontorsstyrelsens förslag till beredande af en bättre banklokal åt kontoret, går detta ut på inköpande af en välbelägen tomt och dess framtida bebyggande för kontorets räkning, i hvilket senare afseende dock icke nu föreligger något bestämdt förslag.

Beträffande det ifrågasatta tomtköpet, inhämtas af de utskottet tillhandahållna handlingarna, att kontorets styrelse efter att hafva inhämtat prisuppgifter på flere tomter med derå uppförda hus, hvori banklokal ansetts kunna anordnas, men funnit dessa alltför dyra, rigtat sin uppmärksamhet på en till större delen obebyggd tomt i hörnet af Engelbrekts- och Köpmangatorna, belägen i kvarteret XXVII i Örebro stads södra del och hållande i areal 7,63 ar (något mer än 8,600 qv.-fot); att för denna tomt, i handlingarna benämnd den Östlundska tomten, hvilken är särdeles lämpligt belägen invid stadens affärscentrum, begärts ett pris af 50,000 kronor, i hvilket pris egarne på gjorda förfrågningar förklarar sig icke vilja medgifva någon nedsättning och vid hvilket pris de ej velat binda sig längre än till början af nästa sommar; att den å tomten nu uppförda stenhusbyggnaden lämpligen skulle kunna anordnas till bostad åt vaktmästaren, uthus m. m., och att tomten i öfrigt erbjuder tillräckligt utrymme för en ny byggnad, afsedd icke endast för kontorets egna behof, utan äfven — om man vill bereda kontoret hyresinkomster — för andra ändamål, exempelvis butiker.

Bankofullmäktige, som med skrifvelse den 19 sistlidne mars till utskottet öfverlemnade handlingarna i ärendet, hafva ansett sig ej böra underlåta att i hvad på dem ankommer söka begagna det tillfälle, som nu erbjudit sig och icke länge torde stå öppet, att för riksbankskontorets räkning förvärfva en välbelägen tomt, och derföre hemställt om bemyndigande att till uppgifvet pris inköpa den ifrågavarande tomten. Från detta beslut har dock en fullmäktig varit skiljaktig och förklarar sig icke kunna biträda flertalets af fullmäktige mening, enär priset för tomten vore i hans tanke för högt, och utredning saknades, om icke annan tomt för billigare pris kunde erhållas.

För sin del anser utskottet det vara i riksbankens intresse, att riksbankskontoren i orterna, i den mån sådant finnes lämpligt, efter hand förses med egna byggnader; och, hvad särskildt kontoret i Örebro angår, kan utskottet, på grund af den uttömmande utredning, som åvägabragts i fråga icke allenast om den nu förhyrda lokalens otillräcklighet, utan äfven om svårigheten att kunna få åt kontoret hyra annan och tjenligare lokal, icke

undgå att finna det ådagalagdt, att här föreligger ett fall, då verkligt behof af egen bankbyggnad är för handen.

Beträffande den af kontorets styrelse föreslagna tomten, har icke mot dess läge och lämplighet gjorts någon anmärkning. Tvärtom har vid granskning af kartan öfver Örebro stad befunnits, att tomten eger ett synnerligen godt läge i stadens affärscentrum, och den har dessutom en förträfflig byggnadsgrund. I fråga om priset har väl anmärkts, att detta skulle ställa sig synnerligen högt, men utom det att sådant måste bedömas efter hvarje ords förhållanden, och att tomter i Örebro stads mest centrala del lär onekligen ega ett ganska högt värde i jemförelse med tomtvärdena i åtskilliga andra landsortsstäder, må här bemärkas, att tomtens egare för närvarande af densamma hafva en inkomst, som fullt motiverar den begärda köpeskillingen. Emellertid kan det ju ej vara ur vägen att, derest det skulle visa sig, att, innan det af egarne till den Östlundiska tomten gjorda anbudet förfaller, åt kontoret kunde erbjudas någon annan billigare och fullt lämplig tomt, fullmäktige må hafva fria händer att förvärfva densamma. Af denna anledning vill utskottet föreslå, att fullmäktige må ega att inom en bestämd summa inköpa hvilken som helst välbelägen och passande tomtplats, som kan stå att erhålla.

För närvarande föreligger icke fråga om tomtens bebyggande, och utskottet saknar därför anledning att derom yttra sig, men anse sig dock böra framhålla, att, innan någon byggnadsplan framlägges, utredning borde ega rum, huruvida icke i den blifvande bankbyggnaden lämpligen kunde anordnas jemväl lokaler till uthyrning.

Under åberopande af hvad sålunda anförts, föranlåtes utskottet hemställa,

att Riksdagen må bemyndiga fullmäktige i riksbanken att för ett belopp, ej öfverstigande 50,000 kronor, för riksbankens räkning inköpa lämplig tomt i Örebro för framtida uppförande derå af en byggnad åt dervarande riksbankskontor.

Stockholm den 10 april 1896.

På bankoutskottets vägnar:

O. R. THEMPTANDER.

Reservation

af herrar *Stridsberg* och *Ekdahl*, som yttrat:

»Sedan fullmäktige i riksbanken i sitt år 1893 afgifna yttrande öfver då väckta motioner om nya afdelningskontor af riksbanken förordad anordnande under år 1894 af ett dylikt kontor i *Mariestad*, hemställde bankoutskottet i utlåtande den 20 mars 1893 (n:o 8) om inrättande under nämnda år af ett kontor i *Örebro*, samt anförde till stöd härför särskildt att, enligt hvad hos utskottet anmälts, »en lämplig och för ett riksbankskontor särskildt afpassad banklokal kan få inom en central del af *Örebro* för riksbankens räkning förhyras, och att med temligen stor visshet kan antagas, att riksbanken ej, i brist på tjenlig sådan, kan, såsom på andra platser, nödgas i nämnda stad uppföra egen bankbyggnad».

Detta yttrande, som grundade sig på upplysningar från kompetent håll och stöddes på företedda planritningar af den åsyftade lokalen, synes hafva till rigtigheten styrkts deraf, att just ifrågavarande lokal blef på tillstyrkan af kontorsstyrelsen åt det nya afdelningskontoret förhyrd. Den är belägen i *Örebro* sparbanks nya stenhus och är mot en årlig hyra af 1,875 kronor förhyrd för en tid af 4 ³/₄ år, eller från och med den 1 januari 1894 till den 1 oktober 1898, dock med rätt för riksbanken att, i fall begäran derom framställes senast den 30 september 1897, behålla lokalen i ytterligare fem år mot samma hyresbelopp.

Äfven om vi, lika med bankoutskottets majoritet, skulle kunna frånse utskottets så nyligen som år 1893 gjorda uttalande om den nuvarande lokalens lämplighet för ett riksbankskontor, hvilket uttalande, oss veterligen, icke på något håll inom Riksdagen motsades, finna vi dock, i likhet med hvad reservanten bland bankofullmäktige uttalat, det pris, som fordrats för den s. k. *Östlundska* tomten vara allt för högt, i det att det samma för den i det närmaste obebyggda tomten skulle uppgå till 5 kronor 78 öre per kvadratfot eller nära 6 kronor, hvilket måste anses öfverdrifvet, särskildt då i betraktande tages, att lämpliga byggnadstomter kunnat under de senare åren förvärfvas åt kontoren i *Hernösand*, *Jönköping* och *Karlstad* till pris, som icke i något fall öfverskridit, knappast ens uppgått till tredjedelen af hvad för *Örebro*-tomten fordras.

Lika med samma reservant anse vi äfven, att kontorsstyrelsen icke åvägabragt öfvertygande utredning derom, att icke lämplig lokal skulle

kunna anskaffas till rimligare pris än det, som skulle komma att drabba riksbanken genom köp och bebyggande af den Östlundska tomten.

Kostnaden för sjelfva husbyggnaden kan antagas icke komma att understiga hvad kontorens i Hernösand och Karlstad hus kostat, eller cirka 55,000 kronor, hvadan hela byggnaden i Örebro med tomt skulle kosta 105,000 kronor. Sex procent ränta härå är 6,300 kronor, som bör beräknas för erhållande af skälig hyra och medel till skatter, brandstodsafgifter m. m., men detta belopp, som icke är för högt beräknadt, måste vi anse allt för orimligt drygt och omöjligt att af den dyrbara byggnaden erhålla.

Vi få derjemte fästa uppmärksamheten derå, att, om Riksdagen på förhand bestämmer ett visst belopp, som får betalas för någon tomt i Örebro, utsigterna att *under* detta belopp kunna förvärfva en sådan väsentligt förringas, hvartill kommer att, äfven om utskottets förslag bifalles och således den Östlundska tomten inköpes till det allt för höga pris, som för densamma bestämts, frågan om en ny lokal åt riksbankskontoret derigenom icke i någon mån påskyndas, då bebyggandet af tomten i allt fall icke kan ske förrän 1897 års Riksdag derom fattat beslut.

Af dessa skäl hafva vi inom utskottet yrkat, att förslaget om inköp af den s. k. Östlundska tomten icke skulle för närvarande, och då nöjaktig utredning saknas, föranleda till något utskottets hemställan hos Riksdagen.»
